

Winter Universiade 2011- Erzurum Sağlık Organizasyonu Nasıl Gerçekleşti

Winter Universiade 2011 - Erzurum Health Organisation, What Happened?

Atıf Bayramoğlu¹, Ayhan Aköz², Zeynep Çakır², Şahin Aslan², Selim Kadağan³, Oğuz Yüksel⁴, Serhat Vançelik⁵, Mahmut Avcı⁵

¹Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Servisi, Erzurum, Türkiye

²Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye

³Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Spor Hekimliği, Erzurum, Türkiye

⁴Palandöken Devlet Hastanesi, Spor Hekimliği, Erzurum, Türkiye

⁵İl Sağlık Müdürlüğü, Erzurum, Türkiye

Özet

Amaç: Yirmi beşinci Universiade kış oyunları 27 Ocak- 6 Şubat 2011 tarihleri arasında Erzurum-Türkiye'de kış oyunları tarihinin en yüksek katılımı ile gerçekleşti. Oyunların analizi bu tarz organizasyonlara yönelik sağlık hizmetlerine ışık tutacak tarzda bir analiz amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler: Hastalar için tutulan kayıtlar retrospektif olarak incelendi. İstatistik çalışmaları spss 17.0 kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Oyunlar boyunca müsabaka ve antrenmanlarda 1000'e yakın vakaya olay yerinde sağlık hizmeti verildi. Ayrıca 131 vakanın ambulansla hastaneye nakli sağlandı. Oyunlar köyü sağlık merkezinde 144'ü travma 922 kişiye sağlık hizmeti verildi. Medikal başvuruların 498 tanesine akut solunum yolu enfeksiyonu tanısı kondu. Otuz vaka ambulansla sevk edildi. Hastaneye 55 tanesi travma 355 vaka başvurdu. Medikal başvuruların 205 tanesi akut solunum yolu enfeksiyonu ile ilgili vakalardı. Hastane başvurularında 1 ex duhul, 3 yoğun bakım yatışı 17 servise yatış yapıldı.

Sonuç: Oyunlar boyunca 85'i hekim 15'i dağcılık kurtarma ekibi olmak üzere sağlık hizmetleri 320 kişilik bir ekip ile sağlandı. Tüm vakalarda en sık karşılaşılan teşhis akut solunum yolu enfeksiyonu, ikinci en sık tanı ise travma olmuştur. Sağlık organizasyonu planlandığı gibi sorunsuz ve başarı ile tamamlanmıştır. (JAEM 2011; 10: 76-9)

Anahtar kelimeler: Universiade 2011, sağlık Organizasyonu

Alındığı Tarih: 21.03.2011

Kabul Tarihi: 22.03.2011

Abstract

Objective: The twenty-fifth Universiade Winter games were held between the 27th January and 6th February 2011 in Erzurum-Turkey, with the highest participation in the Wnter games' history. In analysing the games, the aim is to produce an analysis which will assist in lighting the way for health services oriented towards this kind of organization.

Materials and Methods: The records kept for the patients have been examined retrospectively. The statistics studies have been carried out by using spss 17.0.

Results: On-the-spot health service has been given to approximately 1000 cases in competitions and exercises during the games. Also, 131 cases have been sent to hospital by ambulance. Health service has been given to 922 persons, 144 of whom were trauma, in the games village health center. Diagnoses of acute respiratory tract infections have been established in 498 cases of medical treatments. Thirty cases were transported by ambulance. 355 cases, 55 of whom were trauma, applied to the hospital. 2005 cases of medical treatments were cases related to acute respiratory tract infections. In the hospital treatments, 1 ex entry, 3 intensive care hospitalizations, and 17 service hospitalizations have been achieved.

Conclusion: During the games, health services were provided by a team of 320 personnel, including 85 doctors and 15 mountaineering rescue crew. In all cases, the most encountered diagnosis is acute respiratory tract infection, the second is trauma. The health organization has carried out the duties without any problems and with success, as planned. (JAEM 2011; 10: 76-9)

Key words: Universiade 2011, the health organization

Received: 21.03.2011

Accepted: 22.03.2011

GİRİŞ

Yirmi beşinci Universiade Kış Oyunları 27 Ocak- 6 Şubat 2011 tarihleri arasında Erzurum-Türkiye'de gerçekleşti. Oyunlara 52 ülkeden 1593 sporcu ve 844 resmi görevli olmak üzere 2483 kişi katıldı. Bu kış oyunları tarihinin en yüksek katılım sayısıdır (1). Bu sayıya en yakın katılım sayısına 2005 yılında Avusturya İnnbruck'da yapılan oyunlarda yaklaşmıştı (2).

Katılım: Oyunlara katılan 2483 sporcu ve resmi görevliden başka 696 hakem, 286 gazeteci, 2200'ü gönüllü olmak üzere 8500 görevli oyunlarda çalıştı. Sağlık tesislerinde gönüllülerden tercüman olarak

faydalanıldı. Oyunlar boyunca izleyici sayısı da yaklaşık yüz yetmiş bin oldu. Ayrıca organizasyon boyunca 2400 VIP ağırlandı.

Başvuru Yapan Ülke-Sporcu Sayısı: Oyunlara 59 ülke başvurdu. Elli iki ülke katıldı. Rusya federasyonu 176 sporcu ile en yüksek başvuruyu yapan ülke oldu (Tablo 1).

Branşlar ve müsabaka sayısı:

Müsabakalar 11 branşta yapıldı:

1. Alp disiplini,
2. Biatlon,
3. Buz hokeyi,

Tablo 1. Başvuran ülke-sporcu sayısı

• Avustralya (11)	• Yunanistan (7)	• Hollanda (14)
• Avusturya (26)	• Macaristan (26)	• Yeni Zelanda (18)
• Azerbaycan (1)	• İran (13)	• Norveç (8)
• Belarus (57)	• İrlanda (7)	• Polonya(75)
• Belçika (6)	• İtalya (49)	• Rusya (176)
• Bosna Hersek (1)[3]	• Japonya (97)	• San Marino
• Brezilya (4)[5]	• Kazakistan (39)	• Sırbistan (15)
• Bulgaristan (7)	• Güney Kore (91)	• Slovakya (61)
• Kanada (102)	• Kırgızistan (2)	• Slovenya (56)
• Çin (76)	• Letonya (4)	• Güney Afrika (2)
• Tayvan (1)	• Lübnan (6)	• İspanya (40)
• Kolombiya	• Litvanya (8)	• İsveç (59)
• Hırvatistan (4)	• Makedonya (2)	• İsviçre (48)
• Çek Cumhuriyeti (81)	• Malezya (1)	• Tayland
• Danimarka (1)	• Meksika (1)	• Türkiye (158)[6]
• Estonya(16)	• Moldova	• Ukrayna (78)
• Finlandiya (88)	• Monako (1)	• Amerika (81)
• Fransa (58)	• Moğolistan (15)	• Venezüella
• Almanya (30)	• Karadağ (1)	
• İngiltere (49)	• Nepal	

4. Curling,
5. Kayakla atlama,
6. Kayaklı koşu,
7. Kuzey kombine,
8. Snowboard,
9. Serbest stil kayak,
10. Artistik paten,
11. Short track.

Buz hokeyinde 57, curlingde 22, serbest stil kayakta dört, kuzey kombine altı, kısa mesafe sürat pateninde 17, kayakla atlamada dört, alp disiplini 14, biatlon 9, kayaklı koşuda 11, snowboardda 13 ve artistik patende 11 olmak üzere 168 müsabaka gerçekleşti (3) (Resim 1-2).

Sağlık organizasyonu: Üniversite boyunca sağlık hizmetleri 85'i hekim 220 sağlık çalışanı ile üç farklı alanda sunuldu:

1. Müsabaka ve antrenman sahalarında sunulan sağlık hizmetleri
2. Oyunlar köyünde sunulan sağlık hizmetleri
3. Hastane hizmetleri

Müsabaka ve antrenman sahasında sunulan sağlık hizmetleri Erzurum 112 Acil Yardım ve Kurtarma Hizmetleri ekip ve ambulansları, 20 ilden gelen 20 ambulans ve 60 sağlık personeli, 15 Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi elemanı ile sağlandı.

Oyunlar Köyü Sağlık Merkezi (OKSM) oyunlar köyünün merkezine yakın bir yerde tek katlı bir bina olarak kurularak, oyunların başlamasından beş gün önce faaliyetlerine başladı. Binada şu birimler mevcuttu:

1. Acil birimi
2. Fizyoterapi birimi
3. Ortopedi birimi
4. Genel cerrahi birimi
5. Spor hekimliği birimi
6. Dahiliye birimi
7. Diş birimi
8. USG
9. Röntgen

10. Laboratuvar

11. Eczane

12. Hasta kayıt

Bu faaliyetleri yürütmek üzere acil tıp, ortopedi, kalp ve damar cerrahisi, genel cerrahi, dahiliye, fizik tedavi ve spor hekimliği branşlarında 24 uzman hekim, dört pratisyen hekim, altı diş hekimi, dokuz eczacı, 15 hemşire, altı laborant, beş röntgen teknisyeni, altı bilgi işlem personeli, dört temizlik personeli çalıştı. Ayrıca iki adet 112 Acil Yardım Ambulansı oyunlar boyunca sağlık merkezinde bekledi ve hastaneye hasta sevklerini gerçekleştirdi. OKSM 24 saat kesintisiz hizmet verdi. Oyunlar bittikten iki gün sonra 08.02.2011 tarihinde faaliyetine son verildi.

Hastane hizmetleri Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından sağlandı. Hastanenin oyunlar köyü sağlık merkezine uzaklığı yaklaşık üç kilometre (km) idi. Bu durum transferleri kolaylaştırdı. Hastanede oyunlardan gelen vakaları değerlendirmek amacıyla acil servis bünyesinde ayrı bir birim, yatışı gereken hastalar için de ayrı bir servis oluşturuldu. Hastaneye gelen hastalar, acil tıp uzmanları tarafından değerlendirildi ve gerek duyulan konsültasyonlar burada yapıldı. Yatışlar oluşturulan özel Üniversite Kliniği'ne yapıldı.

Oyunlar boyunca hekimler tarafından en çok dikkat edilen konu doping muhtevası bulunan ilaçların kullanılmaması, kullanılmak zorunda kalırsa sporcu ve antrenörünün bilgilendirilmesi ve bu durumun belgelendirilmesi olmuştur. Doping konusu oyunlardan önce yapılan hekim toplantısında da gündeme gelmiş ve üzerinde önemle durulmuştur. Bu konuda Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin yayınladığı doping ile ilgili liste referans alınmıştır.

Amaç ve Yöntem

Bu tarz büyük organizasyonlarda gerek sporcular için verilecek sağlık hizmetlerinin gerekse gelen izleyici sayısına yönelik alınacak sağlık tedbirlerinin planlanmasına ışık tutabilecek bir analiz yapılması amaçlandı. Bu maksatla sağlık organizasyonu retrospektif olarak

analiz edildi. Oyunlar boyunca, oyun sahaları ve antrenman sahalarında sağlık ekiplerine başvuran, OKSM'ye başvuran. BEAH'e başvuran hastalar incelendi. Ayrıca bu süre boyunca, oyunlara ilişkili olmayan BEAH Acil Servis başvuruları sayısal açıdan analiz edildi. İstatistik çalışmalarında SPSS 17 kullanıldı.

Bulgular

Oyunlar boyunca Kandilli, Konaklı, Kiremitlik Tepe, Palandöken ve şehir merkezinde bulunan oyun sahaları ile buz hokeyi salonlarında yapılan müsabaka ve antrenmanlarda 1000'e yakın vakaya olay yerinde sağlık hizmeti verildi. Ayrıca 131 vakanın ambulansla hastaneye nakli sağlandı.

OKSM'ye 922 başvuru gerçekleşti. Vakaların 299'u kadın, 557'si erkek idi. Hastaların yaş ortalaması 29,7+/- 10,7 idi. En fazla başvuru Türkiye'den oldu. Türkiye'den sonra en sık başvuru Rusya federasyonundan yapıldı (Tablo 2). En fazla başvuru 99 vaka ile 29.01.2011 tarihinde oldu. Vakaların başvuru tarihine göre dağılımları Şekil 1'de verilmiştir.

Vakalardan 144'ü travma 735'i medikal, 43'ü ise dış problemi idi. Medikal başvuruların 498 tanesine akut solunum yolu enfeksiyonu tanısı kondu. Yirmi dokuz vaka BEAH'a bir vaka Ağız Diş Sağlığı Merkezine ambulansla sevk edildi, 892 vaka ayaktan tedavi edilip taburcu edildi. Başvurulardan 54 vakaya radyodiagnostik test 17 vakaya biokimyasal test çalışıldı, 17 kişiye EKG çekildi. Radyodiagnostik test olarak, 20 vakaya Postero- Anterior Akciğer grafisi, 23 vakaya ekstremite grafisi, üç vakaya ayakta direk batin grafisi, bir vakaya kafa grafisi, yedi vakaya ultrasonografi çalışıldı.

BEAH'e 355 vaka başvurdu. Vakalardan 55 tanesi travma sebebi ile başvurdu. Üçyüz vakanın ise başvuru sebebi medikal problemlerdi. Medikal başvuruların 205'i akut solunum yolu enfeksiyonu ile ilgili vakalardı. Bunlardan biri duhulde exitus olup, üç vakaya yoğun bakım yatışı, 17 vakaya Universiade Kliniği'ne yatışı verildi. Vakaların 334'ü ayaktan taburcu edildi.

Tablo 2. Vakaların ülkelere göre dağılımı

Ülke	Frekans	Oran%	Ülke	Frekans	Oran%
Avusturya	1	,1	Kazakistan	7	,8
Azerbeycan	2	,2	Meksika	1	,1
Belarus	18	2,0	Monaco	3	,3
Belçika	3	,3	Moğolistan	1	,1
Brezilya	1	,1	Yeni Zelanda	1	,1
Bulgaristan	4	,4	Polonya	10	1,1
Kanada	4	,4	Kore Cumhuriyeti	5	,5
Çin	3	,3	Rusya Federasyonu	22	2,4
Hırvatistan	2	,2	Sırbistan	4	,4
Çek Cumhuriyeti	1	,1	Slovakya	1	,1
Estonya	8	,9	Slovenya	4	,4
Finlandiya	2	,2	İspanya	3	,3
Fransa	3	,3	İsveç	16	1,7
Almanya	4	,4	İsviçre	2	,2
İngiltere	5	,5	Türkiye	723	78,4
Yunanistan	7	,8	Ukrayna	9	1,0
Macaristan	3	,3	Amerika	16	1,7
İran	8	,9	Venezüella	2	,2
İtalya	5	,5	FISU	6	,7
Japonya	2	,2	Total	922	100,0

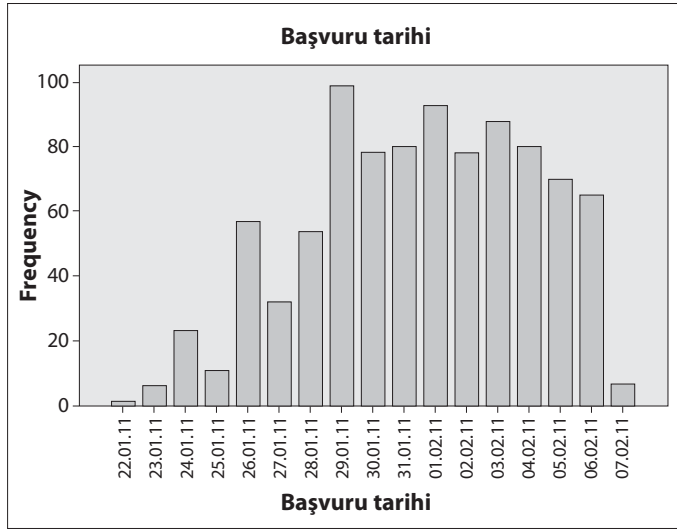
Oyunların devam ettiği süreç dışlandığında acil servise başvuran günlük hasta sayısı ortalama 425 iken oyunlar boyunca bu ortalama 549 olarak tespit edildi. Bu yüzde 23'lük bir artışa tekabül etmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Universiade Kış Oyunları, dünya çapında daha önce 24 defa düzenlenmiş olmasına rağmen gerek bu oyunlarla gerekse diğer büyük spor organizasyonları ile ilgili medikal literatürde bulunan araştırma sayısı oldukça sınırlıdır. Yapılmış olan az sayıda çalışma da sağlık organizasyonundan çok, sporcuların maruz kaldığı sağlık problemleri ile ilgilidir.

Universiade 2011 boyunca yaklaşık 2500 hastalık ve yaralanma başvurusu yapılmıştır. Bu başvuruları 85'i hekim 15'i dağcılık kurtarma ekibi olmak üzere 220 kişilik bir sağlık ekibi karşılamıştır. Calgary'de 1988 yılında yapılan kış olimpiyatlarında 488'i sporcu, 2943'ü diğer başvurular olmak üzere 3431 hastalık başvurusu olmuştur. Burada sağlık hizmetleri gönüllülerle beraber 763 kişi ile sağlanmıştır (5). Atlanta 1996 Olimpiyat Oyunlarında 10 715 hastalık başvurusu olmuş, bunlardan 1804'ü sporcu, 890'i görevli, 480'i devlet görevlisi, 3280'i gönüllü, 3482'si seyirci ve 799'u bunların dışındaki diğer başvurular teşkil etmiştir. Bu sağlık hizmetleri, 664'ü hekim, 474'ü hemşire olmak üzere 3346 gönüllü sağlık personeli tarafından sağlanmıştır (6).

Oyunlar süresince en fazla sağlık müdahalesi oyun ve antrenman sahalarında olup bunlar genellikle küçük müdahale ve pansumanlar şeklinde olmuştur. 131 katılımcının hastaneye nakli gerekmiş olup bunların büyük bölümü akut solunum yolu enfeksiyonu idi. İkinci en sık sevk sebebi travma olarak tespit edilmiştir. 1998 Calgary Kış Olimpiyatlarında 161 vaka hastanelere sevk edilmiştir (5). Atlanta Olimpiyat Oyunları 1996'da ise 432 hastanın hastaneye sevkine gerek duyulmuştur (6).

Şekil 1. Vakaların başvuru tarihine göre dağılımı

Resim 1. Buz hokeyi

Oyunlar boyunca ortalama hava sıcaklığı -9 derece civarında olmuştur. Bu sebeple sağlık tesislerinin tamamında tüm vakalarda en sık karşılaşılan teşhis akut solunum yolu enfeksiyonu, ikinci en sık tanı ise travma olmuştur. Gundlapalli ve ark. 2002'de Salt Lake City, Utah, Amerika'da düzenlenen kış olimpiyatlarında değerlendirdikleri 2635 vakanın 316'sını (%12) akut solunum yolu enfeksiyonu olarak değerlendirmişler (4). Challis ve ark. 1988 Calgary-Kanada da yapılan kış oyunlarının analizini yaptıkları çalışmalarında bakısı yapılan 2943 hastadan 757 tanesi, 488 sporcudan 82 vakayı akut solunum yolu

Resim 2. Kayakla atlama

enfeksiyonu olarak değerlendirmişler (5). Aynı organizasyonda sporcu başvurularının 271'i diğer başvuruların 787'si travma sebebi ile olmuştur (5).

Oyunların devam ettiği süreçte BEAH acil servisine başvuran günlük ortalama hasta sayısı ortalama %23 oranında artış göstermiştir. Biz bu artışın oyunlar boyunca Erzurum nüfusundaki artışa bağlı olduğunu düşünmekteyiz. Ayrıca açılış ve kapanış törenlerinin yoğun kar yağışı altında yapılmasının da bu artışta etkili olduğunu düşünüyoruz.

Oyunlarla ilgili sağlık planlaması yapılırken, olası beklenmedik durumlara tedbir oluşturmak üzere insan kaynakları ve tıbbi donanım açısından sayılar yüksek tutulmuştur. Oyunlar boyunca herhangi bir olağanüstü durum yaşanmamıştır. Sağlık organizasyonu planlandığı gibi sorunsuz ve başarı ile tamamlanmıştır (7, 8).

Bu tip kitle organizasyonlarda sağlık planlaması yapılırken değişik senaryolara göre alternatifli plan üretimi son derece önemlidir. Akış sürecinde gerçekleşen senaryoya uygun planın devreye sokulması suretiyle sağlık hizmetleri kusursuza en yakın biçimde sağlanmış olacaktır.

Çıkar Çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışmasının söz konusu olmadığını bildirmişlerdir.

Kaynaklar

1. <http://www.universiadeerzurum.org/haberler/639-rakamlarla-2011-universite-kis-oyunlari>. Erişim tarihi: 05-03-2011
2. http://tr.wikipedia.org/wiki/2011_D%C3%BCn%C3%9Cniversiteler_K%C4%B1%C5%9F_Oyunlar%C4%B1#Kat.C4.B1lan_C3.BCkeler Erişim tarihi: 10.03.2011
3. http://www.fisu.net/medias/fichiers/daily_competition_program_2011_wu_erzurum.pdf
4. Gundlapalli AV, Rubin MA, Samore MH, Lopansri B, Lahey T, McGuire HL et al. Influenza, Winter Olympiad, 2002. Emerging Infectious Diseases • www.cdc.gov/eid . 2006; 12: 144-6.
5. Challis EB, Casemen LA. Medical services program for the 1988 winter olympic games. Can. Fam. Physician 1989; 35: 513-9.
6. Wetterhall SF, Coulombier DM, Herndon JM, Zaza S, Cantwell JD. Medical care delivery at the 1996 Olympic Games. Jama,1998; 278: 1463-8
7. http://www.dha.com.tr/fisu-erzurum-saglikta-tam-puan-son-dakika-haberi_139502.html. Erişim Tarihi:18.03.2011
8. <http://www.haber3.com/25.-dunya-universiteler-kis-oyunlari-fisu-medikal-komitesi-baskan-yardimcisi-ham-660505h>.